

3. Kansalaisyhteiskunnan uusi tuleminen

Kooste: Kirsi Stjernberg, Aleksis Klap ja Salla-Maria Lauttamäki

Visioehdotus: **Varsinais-Suomi on aidon yhdessä tekemisen ja tietoon perustuvan päätöksenteon maakunta**

Työryhmäkeskusteluista kerättyjä, visiota tukevia näkökulmia:

- Osallistaminen on aidosti pitkäjänteistä, vuorovaikutteista, yhdenvertaista ja rakentavaa läpi koko osallistamisprosessin. Osallisuus sisältää koko yhteiskunnan, kansalaistoimintaan saakka. Osallisilla on tunne siitä, että he vaikuttavat aidosti lopputulokseen – puhalletaan yhteen hiileen. Osallistaminen ei ole pakkoa tai velvoitteen määräämää näennäisyyttä (**aito yhdessä tekeminen**).
- Käytetty tieto eri prosesseissa on tutkittua ja perusteltua. Kaikki ovat osallisia ja kaikki ryhmät ovat tasapuolisesti ja aidosti kutsuttu mukaan yhteistyöhön. Myös kokemusasiantuntijuutta arvostetaan. Osallisten määrittäminen ei perustu sattumaan vaan aitoon oikeiden osallisten pohdintaan (**tietoon perustuva päätöksenteko**).

Tavoitteet

Visiota toteuttavat tavoitteet:

- **Varsinais-Suomessa kaikilla asukkailla on riittävät perustaidot ja -tiedot aktiiviseen kansalaisuuteen:** osaamista (ml. digitaalinen osaaminen) vahvistetaan koulutuksin ja viestinnällä. Kaikkien osaamista hyödynnetään. **(aito yhdessä tekeminen)**
- **Varsinais-Suomessa on aktiivista ME-keskustelua:** media ja viestintä tukee yhtenäisyyden tunnetta, kannustavaa ilmapiiriä ja rakentavaa keskustelua, mikä puolestaan lisää myös turvallisuutta. **(aito yhdessä tekeminen)**
- **Varsinais-Suomessa tehdään osallisuusloikka:** maakunnassa tuetaan aidosti ja tehdään kansalaislähtöisiä konkreettisia kokeiluja. Osallisuus ja vaikuttaminen on arkea (avoin kansalaistoiminta), ei vain vaalien määrittelemää (edustuksellinen demokratia). Päätöksenteko saa tiedon oikeaan aikaan ja oikeassa muodossa. **(tietoon perustuva päätöksenteko)**
- **Varsinais-Suomi on muutosmyönteinen ja muutososaava.** Tunnistamme muutostrendit ja reagoimme niihin. Muutos on meille voimavara. Luomme uutta mutta kunnioitamme perinteitä. **(tietoon perustuva päätöksenteko)**

Horisontaaliset näkökulmat

- **Digitaalisuus** mahdollistajana, hyvinvoinnin edistäjänä, avoimuuden ja saavutettavuuden lisääjänä. Kaiken tiedon tulee perustua faktaan, ei mutu-tuntumaan. Tiedon pitää olla helposti saatavilla, ymmärrettävää ja hyödynnettävissä.
- **Osallisuus, ihmiskeskeisyys, kansainvälisyys:** osallistujien valinnassa kiinnitetään aiempaa vahvemmin huomiota osaamiseen, myös kokemusperäiseen osallistumiseen. (esim. vanhus on vanhuusasioiden kokemusasiantuntija, ei vain virkamies, asukas tuntee kulmansa jne.). Kaikessa osallisuudessa tulee ymmärtää, että oma mielipide ei ole ainoa oikea, opitaan ymmärtämään kompromisseja ja kuullaan ja ymmärretään aidosti toisia
- **Luonto ja ympäristö, monipaikkaisuus:** Viihtyisä ja terveellinen ympäristö mahdollistaa aktiiviset osallistujat. Kansalaisyhteiskunta kattaa koko maakunnan.

Toimenpidenostoja

Tavoitteita tukevia mahdollisia toimenpideaihoita keskusteluista:

- **Varsinais-Suomessa kaikilla asukkailla on riittävät perustaidot ja -tiedot aktiiviseen kansalaisuuteen (aito yhdessä tekeminen)**
 - Panostetaan/määritetään aidot tietolähteet
 - Panostetaan näihin teemoihin liittyvään koulutukseen kaikissa ikäryhmissä (medialukutaito, vaikuttaminen, empatia- ja tunnetaidot, ratkaisukeskeisyys).
 - Osallistetaan uusia ryhmiä aktiivisesti ja kuunnellaan heitä aidosti (esim. vanhukset, maahanmuuttajat)
- **Varsinais-Suomessa on aktiivista ME-keskustelua (aito yhdessä tekeminen)**
 - Nostetaan esiin myönteisiä uutisia ja viestejä (mm. työllisyyteen, vastuullisuuteen liittyen). Media ja toimijat panostavat kannustavaan ilmapiiriin ja rakentavaan keskusteluun. Tapaus ”maakuntalainen” esiin!
 - Osallisuus johtaa myös aitoihin tuloksiin ja on vaikuttavaa, sen tulokset huomioidaan päätöksissä, ei näennäisosallistamista
- **Varsinais-Suomessa tehdään osallisuusloikka (tietoon perustuva päätöksenteko)**
 - Luodaan uusia, sekä digitaalisia että konkreettisia lähiosallistumisen mahdollisuuksia ja systemaattisia osallistumisen toimintatapoja: esim. kansalaisraadit ja -areenat, seutufoorumit, kiertävät digitaitojen ja digiosallistumisen bussit
 - Päätöksentekijät osallistuvat kansalaiskeskusteluun, Varsinais-Suomen TED-talks
- **Varsinais-Suomi on muutosmyönteinen ja muutososaava (tietoon perustuva päätöksenteko)**